

حداد عادل در پیامی به همایش ملی نکوداشت عظاملك جوينی:

اهمیت تاریخ و حس تاریخی، باید در جامعه تقویت شود

دکتر غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی به مناسبت برگزاری همایش ملی نکوداشت عظاملك جوينی در دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار، پیامی صادر کرد.

به گزارش ایسکانیوز، در متن این پیام آمده است:

برگزاری همایشی ملی در بزرگداشت عظاملك جوينی در دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار نه فقط یک اقدام فرهنگی است، بلکه ادای دین و حق‌گزاری همشهریان ارجمند وی نسبت به او محسوب می‌شود.

علالدین ابوالمظفر عظاملك جوينی؛ دیوانسالار، امیر و مورخی است که نام وی با اثر مهم و بزرگ و ماندگارش، تاریخ جهانگشای، گره خورده است. درباره‌ی این کتاب گران‌سنگ سخن فراوان است. از همیت و اعتبار این اثر در میان کتب تاریخی، از ارزش‌های آن در تحقیقات تاریخی و اجتماعی عصر مغول و خوارزمشاهیان و اسماعیلیان، از ویژگی‌های زبانی و ادبی آن، و از شهرت جهانی آن در میان محققان بزرگ دنیا فراوان سخن گفته‌اند. عظاملك جوينی در نویسندگی دستی توانا داشت و زمانی که به نگارش تاریخ جهانگشای تشویق و مشغول شد، جوانی بیست‌وهفت هشت ساله بود. خود این اثر بزرگ و نیز رساله‌ی تسلیه‌الاخوان وی که مشتمل بر شرح قسمتی از زندگی سیاسی او و مشحون از سُکر و شکایت و حدیث نفس است، گواه این مدعاست که وی نه فقط در تاریخ‌نگاری مسلط بوده، بلکه پایه و مایه‌ی کم‌مانندی در ادب عربی و فارسی و معارف اسلامی و قرآن و حدیث و امثال و حکم داشته است. اثر عظاملك جوان از همان زمان تألیف، شهرت بسیار یافت، چندان که غالب مورخان معاصر وی یا متأخران از او این کتاب نقل کرده‌اند و آن‌را از مأخذ معتبر خود شمرده‌اند.

تاریخ جهانگشا صرفاً یک تاریخ سیاسی محض نیست، زیرا جوينی، هنگام شرح وقایع، درباره‌ی اوضاع اقتصادی و اجتماعی و بافت شهرها و موقعیت جغرافیایی و اسامی قدیمی آن‌ها نیز توضیحات منحصر به فردی داده است. گاه حتی تحلیل‌های مردم‌شناسی و فلسفی کرده و درباره‌ی روحیات مغولان و آداب و رسوم و قوانین و طرز حکومت آن‌ها و روابط اجتماعی مردم و شیوه‌های جنگ و گریز و حتی طرز شکار کردن آنان سخن گفته است. جوينی با آن که خود از دیوانسالاران مغول بوده، ضمن شرح وقایع، از بیان حقایق ابا نکرده و چهره‌ی حقیقی مغولان را منصفانه تصویر کرده است. برخی اطلاعات درباره‌ی مغولان که در تاریخ جهانگشای درج است در هیچ مأخذ دیگری دیده نشده است. شیوه‌ی تاریخ‌نگاری عظاملك به شیوه‌ی ابن‌خلدون نزدیک است.

عظاملك جوينی و تاریخش، هر دو بخت یار بوده‌اند که محقق بزرگ معاصر، علامه محمد قزوینی، این اثر را، با کیفیتی که اهل فن بر آن واقف‌اند، تصحیح کرده است و محقق بزرگ دیگر، ولادیمیر مینورسکی، بر ترجمه‌ی انگلیسی آن نظارت داشته است. امیدواریم که همایش‌هایی از این دست به شناخت بیشتر و بهتر این شخصیت برجسته و آن اثر بزرگ کمک کند. چنانکه امیدواریم اهمیت تاریخ و حس تاریخی، به‌طور کلی، در جامعه‌ی ما تقویت شود، زیرا گفته‌اند و درست گفته‌اند که: ملتی که گذشته ندارد، آینده ندارد و ملتی که درس تاریخ را نیاموزد، ناچار به تکرار آن خواهد شد.

توفیق مدیران و دست‌اندرکاران و شرکت‌کنندگان این همایش را از خداوند بزرگ مسئلت می‌کنم.

غلامعلی حداد عادل
رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی

همایش ملی نکوداشت عظاملك جوينی با حمایت مالی و معنوی اداره‌ی فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان جوين و با حضور مهمانان
کشوری، جمعی از مسئولان شهرستان و استادان و پژوهشگران علوم انسانی در سالن همایش‌های شهید عباسپور دانشگاه آزاد اسلامی
سبزوار برگزار شد.